

Speelpleinwerking Brecht



Verslag Audit Plus

Zomer 2010



Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw
Nieuwelaan 63, 1860 Meise
Tel: 02/269 71 80 – Fax 02/269 78 72
vds@staf.speelplein.net

Inleiding	3
1 Een audit.....	4
1.1 Wat is een audit?	4
1.2 Verloop.....	4
2 Betrokkenheid van de kinderen.....	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Vaststellingen vanuit observatie en bevraging.....	5
2.3 Verklaringen op basis van speelpleinbasisschema	9
2.4 Besluit	20
3 Betrokkenheid van de animatoren	21
3.1 Inleiding.....	21
3.2 Vaststellingen vanuit observaties en bevragingen	21
3.3 Verklaringen op basis van het speelpleinbasisschema.....	22
3.4 Besluit	24
4 Conclusies	25
4.1 Sterke punten.....	25
4.2 Werkpunten.....	25
5 Advies.....	26
5.1 Korte termijn	26
5.2 Lange termijn	26
6 Stappenplan	27

Inleiding

De Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) vzw wil plaatselijke speelpleinwerkingen helpen om een kwalitatieve werking uit te bouwen. Het belang van het kind is daarbij ons uitgangspunt. Om deze doelstelling te realiseren, bieden we lokale speelpleinwerkingen ondersteuning aan.

We zijn dan ook zeer blij dat de beleidsmakers van de gemeente Brecht op onze organisatie een beroep hebben gedaan om hun speelpleinwerking afgelopen zomer door te lichten. Het gemeentebestuur wil met deze audit vooral nagaan welke de pijn –en pluspunten van de werking zijn om er nadien mee aan de slag te gaan. De vaststellingen en aanbevelingen vormen een basis om speelpleinwerking Brecht te kunnen verbeteren op diverse vlakken en de werking algemeen naar een hoger niveau te tillen.

De VDS heeft zeker niet alle wijsheid in pacht. Onze kijk is beperkt. Het is slechts een momentopname van enkele dagen werking in de zomervakantie en we kijken elk door onze eigen bril. We willen dan ook stellen dat dit geen onderzoek is, maar een indrukkenverslag van mensen met een eigen achtergrond!

De meerwaarde die we kunnen bieden, is dat we vanuit onze visie op spelen, spelen op een speelplein, eigen speelpleinachtergrond en kennis van de plaatselijke realiteit vaak een andere kijk op de gang van zaken hebben.

We vinden het geweldig én gedurfd dat een werking zichzelf kritisch in vraag durft te stellen. Dat ze op zoek gaat naar kansen en uitdagingen om kinderen blijvend een leuke vakantie te bezorgen.

We hopen dan ook dat dit verslag geen einde is, maar een begin!

1 Een audit

1.1 Wat is een audit?

Externe audit: een **kwaliteitsmeting** uitgevoerd door een externe organisatie. De meting gebeurt op een **objectieve** manier en wordt uitgevoerd door één of meerdere **deskundigen**. Bij een externe audit worden de **kwaliteitscriteria door de externe partij bepaald** en heeft de klant geen inspraak.

Het speelplein beleefd door kinderen en jongeren

De audit is een manier om de kwaliteit op het speelplein te meten. We vertrekken zoals altijd vanuit het standpunt van kinderen en animatoren. We willen nagaan hoe het speelplein wordt bekeken door de bril van kinderen en animatoren. We gaan op zoek naar hun beleving van het speelplein.

De externe audit is gebaseerd op de visie van de VDS op kwaliteitsvol spelen waarbij we de nadruk leggen op het streven naar intens spelen. Hierbij speelt betrokkenheid een grote rol en die wordt gecreëerd door uitdaging, persoonlijke interesse, vrijheid en geborgenheid. In dit instrument komen deze elementen dan ook duidelijk aan bod. Met de audit willen we de waarden die de VDS belangrijk vindt, meegeven aan de speelpleinen zodat deze breed gedragen worden, zowel door de observatoren als door de plaatselijke speelpleinwerkingen.

Doelstelling

Met de audit van de werking hopen we op basis van objectieve observaties en vraagstelling de aandachtspunten voor de komende jaren in kaart te brengen, samen met de speelpleinploeg.

1.2 Verloop

Stap 1; intakegesprek

Een eerste gesprek om kennis te maken met de speelpleinwerking.

In dit intakegesprek stemmen we de bedoeling en de objectieven van de externe audit af.

Dit gesprek vond plaats op 14 april tussen Bert Breugelmans (VDS), Daan de Veuster (Schepen van jeugd), Jef Verhoeven (Speelpleinverantwoordelijke Brecht) en Ils Vermeiren (HA speelplein Brecht)

Stap 2; Externe audit

Enkele VDS-medewerkers (vrijwilligers en stafmedewerkers) proeven tijdens de zomervakantie in totaal 8 dagdelen van de speelpleinwerking. Zij observeren de dagelijkse gang van zaken en peilen naar de beleving van kinderen en begeleiders via een vaste methodiek. Onze auditoren zijn ervaren speelpleinmensen en bekijken de werking kritisch vanuit objectieve criteria.

14/07/10 (middag – NM):

observatie door Johan Cornière, Dieter Mols en Bert Breugelmans

03/08/10 (ochtend – VM):

observatie door Kris Van Nieuwenhove, Dieter Mols en Bert Breugelmans

20/08/10 (overgang VM – NM):

observatie door Kris Van Nieuwenhove, Johan Cornière en Bert Breugelmans

We kozen er bewust voor om tijdens de 3 verschillende periodes, op 3 verschillende weekdays, afwisselend voormiddag, middag, namiddag te observeren om een zo divers mogelijke indruk op te doen.

Stap 3; Verslag van de audit

Op basis van de analyse schrijft een stafmedewerker van de VDS dit verslag. In dit verslag wordt de beleving van kinderen en begeleiders getoetst aan de objectieven en de praktijk van je speelpleinwerking.

De conclusies van het verslag worden geformuleerd in enkele pertinente en essentiële vragen.

Stap 4; Voorstelling van het verslag

De VDS stelt de analyse en het verslag ter plaatse voor op 6 november in GC Jan vander Noot, Mudaeusstraat 9. Alle animatoren worden samen met de schepen en de jeugddienst uitgenodigd voor dit moment.

2 Betrokkenheid van de kinderen

2.1 Inleiding

Om de betrokkenheid van de kinderen te meten, observeerden we vier elementen van intens spelen bij kinderen: de mate van uitdaging, de persoonlijke interesse, de mate van ervaren vrijheid en het geborgenheidsgevoel. In het eerste hoofdstuk worden de vaststellingen in kaart gebracht. In een tweede hoofdstuk gaan we op zoek naar mogelijke verklaringen voor deze vaststellingen.

2.2 Vaststellingen vanuit observatie en bevraging

Uitdaging

- We zagen een aantal leuke activiteiten, waarbij de kinderen zich amuseren, maar er wordt te weinig uitdaging voor kinderen binnen activiteiten gecreëerd. De opdrachten, spelletjes en ideeën kunnen de kinderen aanvankelijk wel boeien, maar worden al gauw saai, **voorspelbaar en zijn weinig vernieuwend**. De activiteiten duren in de meeste gevallen een ganse voormiddag, zonder dat er een extra impuls wordt aangeboden. Bij het begin merk je de goesting om erin te vliegen, zijn ze enthousiast, geconcentreerd met hun opdracht bezig, niet gauw afgeleid, spelen de meeste kinderen actief mee, ... Heel wat kinderen ondergaan dit zonder gemor, maar naarmate de activiteit vordert, haken er kinderen af, houden ze zichzelf bezig, gaan ze aan de kant zitten en ruilen Pocemonkaarten.



Het **contrast is groot** met activiteiten waarbij kinderen zelf het initiatief mogen nemen, aan het denken worden gezet, nieuwe technieken mogen uitproberen en dingen kunnen doen die ze thuis niet kunnen of mogen doen. Bijvoorbeeld zoals “reis rond de wereld” in de speeltuin, waarbij de kinderen zelf hun parcours mochten bouwen en animatoren voldoende impulsen gaven om het spel boeiend te houden. De quiz waar de vragen perfect op niveau gekozen waren. Of het cowboydorp dat voor velen tot de verbeelding sprak! Jammer dat bepaalde elementen eenmalig zijn of afgebroken worden. Permanent zouden zij van het speelplein een veel leukere plek kunnen maken.

- Vooral de **oudste kinderen blijven op hun honger zitten**. Niet alleen tijdens activiteiten, maar gedurende de hele dag zijn er voor hen weinig uitdagingen.
- Dieptepunten qua uitdaging zijn de sportzaalmomenten; voor –en naopvang en verzamelmomenten. Vooraleer kinderen kunnen inpikken op het aanbod worden enorme **wachttijden** gecreëerd. Het naamkaartjes kleven, kinderen tellen, bussen verzamelen duurt ontzettend lang. Wij rekenden even uit dat een kind dat ook de voor –en naopvang meedoet (van 7u30 tot 18u) minstens 3,5u in de sportzaal vertoeft. Buiten wat ballen, strips, tekengerief en materiaal dat is blijven rondslingeren is er niets dat voor impulsen kan zorgen. De Go-carts waar alle kinderen dol op zijn, komen maar een uurtje per dag van stal en er zijn in beste geval slechts 2 animatoren aanwezig die ‘toezicht’ houden!

Het was opmerkelijk dat kannen water en bekertjes op het speelplein werden gezet en kinderen niet expliciet werden verplicht om te drinken. **Kinderen werden niet uit hun spel gehaald** om te drinken. De kannen bleven staan waardoor kinderen op vrij gekozen momenten konden drinken!

- Kinderen zoeken zelf naar uitdagingen en zijn daarin zeer creatief. Zo zijn er kinderen die een ganse namiddag zichzelf kostelijk geamuseerd hebben door in, op onder dozen te kruipen die eigenlijk bedoeld waren om te schilderen voor het Robinhood-kasteel. Andere beginnen spontaan een watergevecht met de overschot in de kannen. Sommige kinderen bouwen stiekem een kamp in de bosjes, verstoppen zich achter de gordijnen in de zaal of 'spelen' in de cowboy-gevangenis dat eerder op de dag in elkaar werd gestoken. **Spontaan spel dat door animatoren vaak af –en onderbroken wordt.**



- Naast de wisselende activiteiten is er op de meeste momenten **hetzelfde 'bakkenaanbod'**; strips en tekengerief. Deze bakken zijn de ganse dag beschikbaar en er wordt dan ook gretig gebruik van gemaakt. Eens de activiteiten een tijdje op dreef zijn, merk je dat kinderen afhaken en hun toevlucht zoeken in deze bakken. Dat zorgt in de meeste gevallen voor een gebrek aan overzicht omdat het aanbod uit de bakken en een activiteit op dezelfde plaats doorgaan.
- Heel wat zaken die voor kinderen uitdagend zijn, worden letterlijk **uit hun handen genomen en overgenomen** door animatoren. Het maken van een kasteel (kantelen) voor Robinhood, het afwerken van zwaarden bij het knutselen, het ophangen van lakens aan een tipi met een ladder, het bouwen van gevangenis in het cowboydorp, het maken vuur met een perimeter van 5 meter, ...



Tijdens de pauzemomenten (=momenten waarop er geen activiteiten worden aangeboden) is er **weinig extra speelmateriaal** beschikbaar en spelen de kinderen altijd dezelfde zaken; voetbal in de zaal, tekenen, lezen, samen zitten praten, ... Ook de **speeltuon is erg populair** en spreekt de kinderen op vrije momenten aan. Het zand onder de glijbaan wordt als zandbak gebruikt, kinderen spelen 'frituurtje' in een houten huisje en betalen met mos, laden hun schoenen vol zand om mee op de glijbaan te nemen, rijden met autootjes over de zitbank (zie foto op de voorpagina).

- Animatoren geven **weinig of geen impulsen** tijdens activiteiten, maar ook tijdens pauzemomenten zijn **animatoren vaak afwezig** op het speelplein. Op deze momenten wordt er opgeruimd, nieuwe activiteiten voorbereid en klaargezet.
- Tijdens de zomer experimenteerde het speelplein geregeld met nieuwe speelsystemen. Gaandeweg leken ze er meer van overtuigd om kinderen niet verplicht aan één activiteit te laten deelnemen, leeftijdsgroepen voor bepaalde delen van de dag af te schaffen en voerden ze **keuzeactiviteiten** in. Rode activiteiten (verplicht om bij te blijven) en groene activiteiten waardoor je van de ene naar de andere activiteit kon, wat sowieso de uitdaging des te groter maakt. Kinderen gaven aan dit leuker te vinden, maar een minderheid wisselde effectief van activiteit. Nergens werden activiteiten visueel voorgesteld.

Persoonlijke interesse



- De persoonlijke interesse en leefwereld van de kinderen wordt **op geregelde tijdstippen geprikkeld**. Tijdens het thema cowboys versus indianen met het bijhorende huwelijksfeest, het bouwen van een dorp, het vuur, de brandweer, het zwembad, ... Maar evengoed met een Pokemon-ganzenbord en leuke toneeltjes om activiteiten voor te stellen.
Genoeg geprikkeld dus, maar niet ten volle benut of uitgespeeld!

Voorbeelden:

- *Tijdens de cowboydag komen verschillende animatoren rond met water, terwijl er een saloon is. En waar smaakt water nu het best?*
- *In de voormiddag zijn er superleuke dingen gebouwd; tipi's, gevangenis, ... maar er is onvoldoende of geen tijd om er gewoon in te spelen!*
- *Verkleedkleden worden uitgetrokken nadat het toneeltje gedaan is.*
- *Een Pokemonganzenbord met opdrachten die een Pokemonstrijder niet waardig zijn!*
- ...



- Tijdens de **pauzemomenten** zijn er **weinig zaken** die de persoonlijke interesse van de kinderen *bewust* prikkelen. (niets in de zaal, geen materiaal beschikbaar, impulsen vanuit animatoren ontbreken, ...). Kinderen slenteren een beetje rond, zoeken de speeltuin op, gaan wat op het gras zitten kletsen of staan soms echt letterlijk te wachten.
- Sommige animatoren maken de **reflex om 'spelletjes' te spelen** na het opruimen van een activiteit, wat minstens de interesse van de kinderen wekt en sommige kan overtuigen om mee te doen; wij gaan op berenjacht, schipper-mag-ik-overvaren, uitbreken, dikke Berta! Maar wedden dat een animator in een berenpak, verkleed als matroos, met een bivakmuts op zijn kop of met 2 kussens onder zijn trui bij elk van deze spelletjes respectievelijk meer tot de verbeelding spreken!

- Tijdens de pauzemomenten spelen heel wat kinderen spontaan **fantasiespelen**; gevangenis bewaken, frieten verkopen in de speeltuin, ... Kinderen gaven aan dat ze dit leuk vinden.

Vrijheid

- Het systeem van **keuzeactiviteiten** zorgt er zeker en vast voor dat kinderen een grote vrijheid hebben en zelf keuzes kunnen maken. Een heleboel kinderen lopen hierin verloren, snappen of kennen het systeem niet, wisten niet goed tussen welke dingen ze konden kiezen, enzovoort. Vaak geven ze wel aan dat ze het leuker vinden. Er is **onvoldoende overzicht**! Op sommige momenten worden de kinderen wel verplicht om mee te doen.
- Kinderen mogen **zelf spelletjes aanbrengen** en die worden ook effectief gespeeld. Als animatoren merken dat meer en meer kinderen afhaken, horen we hen ook vaak die vraag stellen; "Wat zouden jullie graag willen doen?", waarmee de animatoren een spelletje beogen.
- **Binnen een spel of een activiteit is er weinig vrijheid** en doen de kinderen vaak wat er gevraagd wordt. Er wordt zelden ingespeeld op impulsen of voorstellen vanuit de kinderen. Als kinderen toch afwijken van de geplande activiteit en zich al spelend verliezen in eigen impuls, dan worden ze daar vaak voor op de vingers getikt.

2 meisjes kregen straf; "Wij waren aan het verven en mijn vriendin spetst, ik terug natuurlijk en zo ging het over en weer ... toen moesten we hier gaan zitten en kregen we een gele kaart."

- Als kinderen geen zin hebben om mee te doen en een activiteit bloedt dood, hebben ze **relatief veel vrijheid** om te doen en laten wat ze willen. Sommige beginnen een kamp te bouwen met takken die ze vinden, andere in bosjes, sommige gaan stokken zoeken in het bos of klimmen in de bomen. De kinderen worden verwacht om in de buurt te blijven, maar doen dat niet altijd. Animatoren hebben dit vaak niet gezien. Zolang er niets misloopt komt er ook geen reactie. Zodra er iets fout gaat komen animatoren tussen met meestal straf tot gevolg, materiaal wordt afgenomen, kamp wordt afgebroken, ...

Een kamp waarin enkele jongens al een tijdje spelen, wordt plots afgebroken omdat één van de jongens een 'coldpack', dat is blijven rondslingeren, heeft doorboord met een stok en dat doe je toch niet!

- **Materiaal** (bv. een bal) komen de kinderen af en toe vragen aan het moni-lokaal en krijgen dat ook, zowel tijdens activiteiten, als tijdens pauzemomenten. Er is geen mogelijkheid om zelf iets te nemen. Meestal wordt er na een activiteit onmiddellijk opgeruimd waardoor materiaal niet veel kans krijgt om rond te slingeren.
- Tijdens de **voor –en naopvang** moeten de kinderen in de zaal blijven. Onder de middag mogen de kinderen vrij spelen.

Geborgenheid

- Kinderen zijn hier **welkom!** Worden 's morgens, 's middags en 's avonds begroet door de hoofdanimator. Animatoren staan erbij en kijken ernaar. Kunnen naar toilet gaan als ze dat willen, durven dingen vragen aan animatoren, maken af en toe een praatje met de animatoren, ...
- Wat ons wel opviel was dat begeleiders vaak werden aangesproken met **juf of leider**. De namen van de animatoren en hoofdanimatoren waren niet altijd gekend door de kinderen. Ze werden ook nooit overlopen bv. bij het begin van de dag.
- Kinderen durven spelen en zich uitleven, zijn op hun gemak op het speelplein, maken gebruik van de infrastructuur ... maar worden soms in hun **enthousiasme afgeremd of zelfs gestraft**.
- Het **straf –en beloningssysteem** met gele en rode kaarten kwam naar onze mening onnatuurlijk over, subjectief en bij wijlen ook ongepast. Tevens is het systeem voor bepaalde kinderen ook erg onduidelijk. Sommigen vonden het zelfs belachelijk. Volgens ons zijn er andere manieren om kinderen te belonen en te straffen.
- Animatoren hebben in de meeste gevallen wel oog voor kinderen die niet meespelen, het spel beu zijn ,aan de kant zitten en trachten hen op een goede manier te troosten of aan het spelen te krijgen. Los daarvan is het overzicht soms zoek; lopen kinderen tijdens activiteiten wat door elkaar verloren of zijn er te weinig animatoren die meespelen tijdens pauzemomenten. Dat maakt dat er af en toe kinderen door de mazen van het net glippen. Animatoren zijn tijdens pauzemomenten vooral met zichzelf bezig, ruimen op, zetten nieuw materiaal klaar, zoeken elkaar op, ... **Hun taak is om activiteiten in elkaar te steken?**

2.3 Verklaringen op basis van speelpleinbasisschema

2.3.1 Speelmogelijkheden

Vanuit animatoren

Verklaringen:

- Doorheen de vakantie vullen animatoren op een bord in het moni-lokaal ideeën voor activiteiten in. Niemand controleert echter of die **activiteiten ook voorbereid of uitgewerkt** worden. Vaak wordt er gekozen voor activiteiten die weinig voorbereiding vragen (materiaal verzamelen, klaarzetten, veel materiaal = veel opruimwerk, ...). Het activiteitenaanbod is bijgevolg weinig vernieuwend, te klein, niet genoeg uitgebouwd en niet afgestemd op alle kinderen, zeker niet wat betreft oudere kinderen. Er wordt nauwelijks, met uitzondering van de activiteiten die door de hoofdanimator worden voorbereid (op het speelplein), **nagedacht** over inkleding, animatie, een manier van aanbrengen, variaties of impulsen om het spel op peil te houden. Er is nergens in de werking **tijd voorzien om voor te bereiden**. Af en toe werden we toch verrast door een ingekleed toneeltje of een leuke aanbreng, maar de inkleding werd nooit doorgetrokken. Integendeel, verkleedkleden werden na het toneel onmiddellijk uitgetrokken. We hebben verschillende ideeën gezien, die wanneer ze grondig, en samen zouden zijn voorbereid en op de juiste manier aangepakt worden, echte superactiviteiten zouden kunnen zijn.

De belLENblaasactiviteit biedt extra uitdaging als ze ingekleed zou zijn in een thema; 'het grote belLENblaasmonster'. Het monster moet verslagen worden door zelf zo groot mogelijke belLEN te blazen, misschien moet je ook afweergeschut knutselen en iets bedenken waarmee je het monster kan opsporen ...

- Er is een **gebrek aan speelimpulsen** buiten de activiteiten, want terwijl er kinderen zijn moet er opgeruimd, voorbereid, klaargezet, geëvalueerd, ... worden! **Animatoren zijn onvoldoende op het speelplein** om mee te spelen en het overzicht te behouden. Ook binnen de activiteiten worden zelden impulsen gegeven of ingegaan op speelimpulsen. Bij gebrek aan speel(plein)visie, vorming over spelen en de juiste ondersteuning wordt vaak teruggегреpen naar de gekende clichés spelletjes en het gebeurt dat kinderen moeten stoppen met spelen terwijl ze net zo leuk bezig zijn (vb. spelen op de gevangenis, spelen in de speeltuin, ...). Het verhaal van **'spelen is meer dan spelletjes spelen'** klinkt bij animatoren onbekend in de oren.

Advies:

- Er is **nood aan vorming omtrent visie op spelen**, op spelen op een speelplein en de concrete vertaling ervan naar animatoren. Wat is speelpleinwerking? Hoe vullen we die term in? Hoe pakken we dat aan? En belangrijk wat is de plaats voor oudere kinderen op het speelplein? Hoe kunnen we hen ook boeien?

Ga bij wijze van voorbeeld eens spelen met de kinderen op een andere speelpleinwerking. Kinderen beleven een leuke dag en de animatoren hebben een in één klap een beeld van wat speelplein ook kan zijn.

- Streven naar een kwaliteitsvol activiteitenaanbod! Dat moet ruimer, gevarieerder, aantrekkelijker en animatiever. Spelen is geen kinderspel. **Maak tijd voor voorbereiding en evaluatie!** Vertrek vanuit een deftige voorbereiding op diverse vlakken; inkleding, materiaal klaarzetten, decors bouwen, ...! Bereid **naast activiteiten ook impulsen** voor, zorg ervoor dat je kan inspelen op wat het moment je biedt. Om dit alles te verwezenlijken moeten animatoren intrinsiek gemotiveerd zijn om buiten hun 'werkuren' extra's op te nemen. Je moet niet in één keer hemel en aarde verzetten.
- Speelplein Brecht heeft 3-wekelijks een grote ploeg animatoren op het plein staan. Denk opnieuw na over **de verdeling van de ploeg**; wie zet je waar in en wanneer?! Vertrek en denk daarbij vanuit de kinderen en niet vanuit animatoren. Wat is in functie van de kinderen de beste optie en tracht dan naar de realiteit toe te werken.

Het is niet ideaal om 3 animatoren mee op de bus te sturen met slechts 15 kinderen, terwijl er maar 2 animatoren de naopvang voor hun rekening moeten nemen.

- Animatoren hebben **nood aan advies, aan ondersteuning, coaching** bij het voorbereiden en een hoofdanimator als voorbeeld(mee)speler! Die ondersteuning moet er komen vanuit speelpleinverantwoordelijken (de jeugddienst en hoofdanimatoren) door bijsturing, uitwerken van leuke brainstormmethodieken, een grondige evaluatiemethodiek, een herwerkte voorbereidingsfiche die doet nadenken, ... Hou er rekening mee dat jullie in de derde periode altijd een minder ervaren ploeg hebben, tegenover de eerste 2 periodes. Calculeer meer tijd in voor sturing!

Vanuit speelmateriaal

Verklaringen:

- Het speelmateriaal dat op het speelplein aanwezig is, zorgt niet voor extra uitdaging. Deels te wijten aan de **beschikbaarheid**. Kinderen mogen zelf geen materiaal nemen, maar er wordt ook zelden materiaal aangeboden. Ze kunnen wel materiaal vragen, maar uit rondvraag bij de kinderen merken we echter dat ze niet weten over welk materiaal het speelplein beschikt, laat staan wat ze kunnen/mogen ontlenen.

Buiten de teken –en leesbak is er tijdens pauzemomenten geen uitleenpost, materiaal, Er is ook een **gebrek aan variatie** in het beschikbare materiaal. Vooral gericht op sport –en spel, crea, ... Weinig verkleedgerief, geen inkleedmateriaal, geen fantasiespeelgoed (lego, poppen, autootjes ...), geen bouwmaterial (paletten, sjorpalen, hout, ...). Een variatie aan materiaal, materiaal dat ze thuis net wel of net niet hebben, zorgt onmiddellijk voor de nodige impulsen. Kijk maar naar de paletten en de sjorpalen die gebruikt werden voor het cowboydorp. Kinderen gingen direct aan de slag en zelfs zonder animatoren op vrije momenten werkten/speelden ze verder. Dat spreekt aan!

- **Rollend materiaal** is enorm geliefd bij de kinderen, maar worden enkel in de voor- en naopvang bovengehaald. Kinderen die dus niet naar de opvang komen, hebben nooit de gelegenheid om op de gocarts te rijden. Bovendien kost het handenvol geld en is het een hele investering. Het duurt wat jullie qua materiaal in huis hebben, dus ook zonde om het een hele dag binnen te houden!

Advies:

- **Werk aan de beschikbaarheid van materiaal** als aanbod naast keuzeactiviteiten en als extra impuls tijdens vrije momenten. (bv. winkeltje, speelkar, speelkoffer, jan de materiaalman (animator die het materiaal/speeltje van de dag presenteert, ...))
- **Bereid de 2 speelbakken die jullie nu al hebben (supertof!) verder uit** met meer bakken en verschillende inhoud (bv. een bak lego, een bak autootjes, een bak barbies, legerventjes, knikkers, ...). Varieer doorheen de zomer. Verwissel de inhoud van bak af en toe waardoor het uitdagend blijft. Zorg er voor dat de bakken een plaats krijgen waar ze tot hun recht komen en zorg voor een 'bak-animatoren' die speelimpulsen stimuleren.
- **Investeer in een bredere waaier aan materiaal;** fantasiespeelgoed, verkleedkleden, inkleedmateriaal, kosteloos materiaal en groot bouwmaterial (karton, drankbakken, ...) Vergeet daarbij de oudste kinderen niet! Naast de sportzaal liggen trouwens heel wat paletten. Misschien kan je verkrijgen dat jullie deze mogen gebruiken! ? Of zoek zelf elders paletten, misschien wil de gemeente ze wel afvoeren na de zomer.
- **Haal die go-carts uit de kast!** Maak een parcours op het speelplein (plaats genoeg!), een afgebakende plek om ongelukken te voorkomen en het overzicht te bewaren. Bedenk een systeem om ruzie (wie mag (eerst) erop) te voorkomen. (bv. eierwekker-systeem = super eenvoudig).

- Richt de voor- en naopvang ook anders in en bekijk het systeem kritisch; Waarom moeten alle kinderen verzamelen in de zaal? Kunnen we niet gewoon de buskinderen verzamelen en de rest laten verder spelen (buiten!). Voorzie extra materiaal voor de **voor- en naopvang**. Vanaf het ogenblik dat ze bij jullie op het speelplein komen is het speeltijd!

Vanuit de speelruimte

Verklaringen:

- De **binnenspeelruimte** bestaat uit één grote *sportzaal*, enkele kleedkamers, een animatorenlokaal en keukentje. Aangezien de kleedkamers gebruikt worden om de jassen en tassen weg te bergen, is de sportzaal de enige plek waar gespeeld kan worden. De sportzaal is kaal en buiten enkele tekeningen straalt ze niet direct 'speelplein' uit. Links en rechts zijn er wel uitdagende elementen aanwezig met name de gordijnen, de klimtouwen, de opgestapelde banken, de doelen en klimrekken. Deze elementen worden fel bespeeld door kinderen, maar voor animatoren is het soms onduidelijk of dat wel 'mag'.

Het *animatorenlokaal* en bijhorend *keukentje* heeft verschillende functies en wordt als materiaalkot gebruikt, als inschrijfplaats en bureau van de hoofdanimator. Het materiaal staat, een beetje door elkaar in bakken, dozen en wasmanden op de grond.

- Bij *regenweer* is de sportzaal de enige optie! Er is geen luifel, afdak, grote partytent voorzien, waardoor de groepen noodgedwongen binnen moeten spelen.
- Speelplein Brecht heeft heel veel **buitenruimte**. Er is een verhard terrein, een zeer groot grasveld met aan de kant wat struiken en bosjes, een speeltuin en een bos. Het grasveld is helaas 1 groot plat vlak en bijgevolg alles behalve avontuurlijk. Een goede buiten (-en binnen) speelruimte bevat veel directe en indirecte speelaanleiding voor kinderen; variaties in soorten, ondergronden, ruimtes, inrichting, ...

Het was leuk om vast te stellen dat de zitbank in de speeltuin tijdens 'reis rond de wereld' mee werd gebruikt als hindernis!

- Het is een ongelooflijk groot terrein, maar oogt enorm saai en **straalt geen speelpleinwerking uit**. Als buitenstaander heb je niet het gevoel of het idee dat hier tijdens de zomermaanden speelpleinwerking doorgaat. Buiten de pijlen (super!) die vooraan aan de weg hangen, is er geen enkele aanleiding om dat te denken.

Advies:

- Denk na over **de herverdeling van de verschillende lokalen** en hoe je ze optimaal kan benutten. Zo kunnen de kleedkamers en douches perfect als speelhoeken of materiaalkot fungeren. Het animatorenlokaal kan naast deze functie ook andere functies krijgen; een vast knutsellokaal, ... Jassen en tassen kunnen in de berging van de go-carts, want ook deze kunnen een ganse zomer verhuizen naar het afdak buiten naast de sporthal.
- Is er een mogelijkheid om (een deel van) de sporthal in te delen in **kleinere lokalen**? Een hoek met zetels en tafeltjes waar strips kunnen gelezen worden en waar gekleurd kan worden zou leuk zijn. Veel mogelijkheden dus, waardoor je optimale speelkansen uit je omgeving kan halen.
- Het **inschrijf- en uitschrijffloket** is nu wat weggestoken en is onaantrekkelijk! Zorg voor een speels inschrijffloket dat aanspreekt voor ouders, kinderen en dat bovendien zichtbaar is. Zet een tafel buiten als het goed weer is, jullie werken toch met een laptop of bouw een vast inschrijffloket met de kinderen. Het creëert een bepaalde sfeer, geeft imago en uitstraling aan je werking. Foto's van de animatoren (met namen en functies erbij) en kinderen, tekeningen, de richtlijnen van het speelplein, folderhoudertje ...
- Het buitenterrein biedt enorm veel mogelijkheden, van plaatsgebrek is er zeker geen sprake ... gebruik ook die ruimte en **verdeel activiteiten over het terrein**. Maak optimaal gebruik van alle

elementen in de omgeving; het bos en struiken om te klimmen, permanente bouwplaats, ... Vertrek vanuit wat kinderen graag doen en aanspreekt, laat veiligheid *aanvankelijk* achterwege! Ga niet uit van het idee dat kinderen weglopen. Een goede manier van verdelen en bovendien duidelijk voor zowel de kinderen als animatoren, is het opsplitsen van het terrein in **zones**. (Bouwplaats, voetbalplek, speelhoeken, speeltuin, ...) Maak je terrein en zones visueel en toon aan waar activiteiten doorgaan. Communiceer de verdeling van het terrein met de ploeg.

- **Investeer in een nog avontuurlijker terrein!**
Permanente elementen; installeer een zandbak! Nu gebruiken de kinderen intens het zand onder de glijbaan als zandbak (gevaarlijk, te weinig zand, ...). Steek reliëf in het grasveld. (heuveltjes, bergjes, ... waar kinderen zich kunnen achter verstoppen!) En pas de doelen aan op het voetbalveld op vraag van de kinderen. (dichter bij elkaar en goede netten)
Elementen enkel aanwezig tijdens de werking; Maak afspraken met de verantwoordelijken van Christus Koning in hoeverre je het terrein mag benutten. Mag je putten graven, een constructies opzetten, ... ? Maak er een win-win-situatie van!
- **Kleed het gebouw en het terrein in!** Maak dat iedereen ziet dat het weer speelplein is. Vlaggetjes tussen de bomen en een zelf geschilderde spandoek door kinderen die aan het gebouw wordt vastgeknoopt, kunnen al wonderen doen.
- Installeer buiten een **podium** om toneeltjes te brengen en kinderen te verzamelen. Je toneeltjes zullen beter overkomen en het is een goed herkenningspunt voor kinderen. Blijf zo veel mogelijk uit de zaal om kinderen te verzamelen. Het is geen aangename ruimte en de echo maakt het moeilijk om toneeltjes te doen, afspraken te overlopen, ...
- Ga eens kijken hoe **andere speelpleinen** die op gelijkaardige locaties zijn gevestigd het aanpakken, zoals jullie eerder al deden bij speelplein Weyneshof in Rijmenam.

Vanuit het speelsysteem

Verklaringen:

- Het speelsysteem is een geheel van afspraken die de interactie tussen het spontaan spel van kinderen, het speelmateriaal, het aanbod van de begeleiders en de speelruimte organiseert. In de zomer werd er fel **geëxperimenteerd op speelpleinwerking Brecht**, met resultaat! Het spreekt voor zich dat nog niet alles van een leien dakje liep. Gedurende onze bezoeken werd er met 2 speelsystemen geëxperimenteerd; leeftijdsgroepen en keuzeactiviteiten. We stelden vast dat animatoren veel beter hun taak kenden en opnamen wanneer er gespeeld werd in leeftijdsgroepen, wat niet wil zeggen dat er altijd beter gespeeld werd. Animatoren en kinderen vonden het in elk geval heel duidelijk en overzichtelijk. Dat was het niet tijdens de keuzeactiviteiten. Kinderen en animatoren liepen verloren in het onoverzichtelijk aanbod. Er was duidelijk een gebrek aan inhoud, sturing, afspraken en voorbereiding! Hierdoor gingen heel veel speelkansen in de lucht op. In de gesprekken die we met de kinderen voerden, werd wel duidelijk aangegeven dat ze keuzeactiviteiten leuker vonden!

Vragen bij kinderen omtrent keuzeactiviteiten;
Welke activiteiten zijn er? Heb ik als kind ook nog keuze uit iets anders?
Kan ik ook gewoon een bal gaan halen/vragen om mee te voetballen?
Welke activiteit is een groene en welke rode?

Vragen bij (hoofd)animatoren omtrent keuzeactiviteiten;
Wat als er geen kinderen voor mijn activiteit kiezen? Wat doe ik als mijn activiteit stilvalt?
Wat voor soort activiteiten programmeren we? Zijn deze geschikt als groene activiteiten?
Kinderen lopen van het ene naar het andere ... wat onderweg?

Advies:

- Het idee van keuzeactiviteiten was reeds een goede aanzet. Zéker behouden, maar verder **uitbouwen**. Maak dat kinderen die niet willen meespelen en zelf het avontuur opzoeken ook effectief speeluitdagingen hebben. Voorzie speelmateriaal en impulsen vanuit animatoren die vrij

rondlopen. Breng wijzigingen aan in de speelruimte, misschien zijn speelhoeken en/of een winkeltje een optie? Maak dezelfde oefening voor pauzemomenten. Werk in stapjes. Rome is ook niet in één dag gebouwd!

- Maak je systeem **visueel** duidelijk. Maak een plattegrond van je speelplein en verdeel het in zones. Geef in toneeltjes duidelijk aan waar een activiteit doorgaat en maak op een visuele manier duidelijk of het een groene of een rode activiteit is. Zorg voor een uitbreiding van het aantal speelhoeken of speelbakken. Zorg ervoor dat er vrije animatoren rondlopen die duidelijk opvallen en die kinderen wegwijs kunnen maken in heel het aanbod of desnoods met kinderen zelf beginnen spelen als ze hun gading niet vinden.
- Zorg ervoor dat alle animatoren duidelijk hun positie kennen, weten wat ze moeten doen, wat hun **taak** is en ondersteun hen bij het uitvoeren van die taak. Zorg voor diverse activiteiten die een divers publiek aanspreken.
- Ga eens na met de **speelsfeermeter** (een methodiek die VDS ontwikkelde om wachttijden in kaart te brengen) op welke ogenblikken van de dag kinderen moeten wachten. Doe dit door zelf eens langs te kant te gaan zitten. Je zal versteld staan! Ga samen met heel de ploeg na wat de oorzaak is van bepaalde wachttijden en blijf bijsturen.
- Vertrek bij het aanpassen en verbeteren van je speelsysteem en het voorbereiden van activiteiten altijd vanuit de kinderen. Zet desnoods écht een **leuke kinderbril** op, om dat niet uit het oog te verliezen. Ga na wat zij leuk zouden vinden, wat je als kind zelf de max vond om te spelen, ...
- Voorzie ruimte in je programma om uit te lopen, in te korten, om in te spelen op kinderen, om 'uit de band' te springen, ... kortom ga **flexibel** met je speelsysteem en dagindeling om. Durf afwijken van het programma omdat kinderen zelf een geweldig idee aanbrengen.

2.3.2 Speelpleinploeg

Taakgerichtheid

Verklaringen:

- Op een speelpleinwerking moet een grote diversiteit aan mensen een grote verscheidenheid aan taken vervullen. Duidelijkheid over wie wat doet, wie welke verantwoordelijkheid draagt, bevordert het functioneren van medewerkers. Er zijn op het speelplein van Brecht taken i.f.v. spelen en kinderen (activiteiten voorbereiden, animator, toezicht), taken i.f.v. de speelpleinploeg (stagebegeleiding, coaching, evaluatie, ...), taken i.f.v. de organisatie (uistappen plannen, ploeg verdelen, opruimen, aankoop materiaal, ...), taken i.f.v. het beleid (investerings, evaluatie en plannen maken, inhoudelijke lijnen uittekenen, ...) en taken i.f.v. de externe relaties (contacten met ouders, jeugddienst, andere partners, pers, ...). De **verdeling van die taken en afspraken** is op het speelplein van Brecht heel onduidelijk of niet altijd de beste verdeling.
- Een meerderheid van de begeleiders komt uit het bestaande jeugdwerk en hebben geen ervaring met de **methodiek speelpleinwerk**. Er wordt bijvoorbeeld heel anders gespeeld in een jeugdbeweging dan op een speelpleinwerking. Dat is voor de animatoren, maar ook voor het beleid onbekend terrein. Bij een gebrek aan vorming en individuele ondersteuning is de speel-taak van een animator erg onduidelijk!
- De eerste stappen zijn gezet naar **individuele ondersteuning** gericht op het versterken van het welbevinden, betrokkenheid en functioneren van animatoren en hoofdanimatoren. Desondanks worden speelpleinmedewerkers te weinig bijgestuurd tijdens de speelpleinweken zelf. Tot vorig jaar werd door de hoofdanimator van elke animator een persoonlijk verslag gemaakt zonder enige vorm van participatie. Dat verslag ontving elke animator via de post en werd toegelicht. Gelukkig koos men dit jaar voor een ander systeem en werd er tussendoor tijd gemaakt op het speelplein om mensen te evalueren tijdens een kort gesprek.
- Hoe langer, hoe meer wordt ook aan **ondersteuning van het hele team** gewerkt. Er wordt een vormingsmoment en een groepsevaluatie georganiseerd. Het aanvankelijk uitblijven van het grote

succes heeft te maken met een stukje geschiedenis en met het statuut en de manier waarop het bestuur met het statuut van hun begeleiders omgaat. In Brecht wordt gekozen voor jobstudenten en werd tot voor kort het speelplein pas in gang getrapt vanaf eind april, na de sollicitaties. De periode waarin begeleiders elkaar leren kennen, gevormd kunnen worden, betrokken raken bij de werking is te klein om een geëngageerd team van 'vrijwilligers' uit te bouwen die ook tijdens het jaar mee willen nadenken over de werking. Uiteraard kan dit ook binnen een werking met jobstudenten, maar de ervaring leert ons dat dit veel moeilijker is.

Advies:

- Stel een **eenvoudig en evenwichtig takenpakket** samen voor elke functie op je speelplein en communiceer het duidelijk! Wie doet wat en wat is het mandaat?
Ga uit van wederzijdse verwachtingen en betrek zoveel mogelijk mensen bij de opmaak!
Zorg ervoor dat animatoren zoveel mogelijk bezig kunnen zijn met 'spelen' met de kinderen en maak het mogelijk dat hoofdanimatoren zoveel mogelijk op het speelplein kunnen staan om mee te spelen, tussen animatoren te zijn en hun te kunnen ondersteunen zonder bijvoorbeeld tijdens de werking de hele tijd naar de winkel te moeten gaan. De speelpleinverantwoordelijke van de jeugddienst staat ten dienste van de ploeg!
- Zorg voor **voldoende ondersteuning en vorming**, zowel intern en extern, om de taken die bij een functie horen op een goede manier uit te voeren. Iedereen is sowieso gebaat bij een vorming over de methodiek speelpleinwerk.
- Het moet voor animatoren echt duidelijk zijn wat kan en niet kan op het speelplein. Wederzijdse verwachtingen tussen de jeugddienst en de speelpleinploeg moeten duidelijk worden besproken. Net zoals de individuele evaluaties in samenspraak moeten gebeuren. Evaluatie dient in eerste instantie om iemand zijn kwaliteiten en gebreken in kaart te brengen om ze vervolgens uit te bouwen, niet louter om keuzes te maken bij een volgende aanstelling. Het structureel inbouwen van een goed doordacht **evaluatiesysteem** is essentieel.
- Zorg bij de **selectie van animatoren** voor een gezonde mix van mensen, misschien moeten ook jongeren die niet uit het reguliere jeugdwerk komen meer kans krijgen. Enthousiasme is de basis! Stel een duidelijk profiel op voor je speelpleinploeg en denk algemeen eens na over het al dan niet 'aanwerven' van jongeren.
- Ga na vanuit welke ideologie je animatoren wil vergoeden op het speelplein en stem je systeemkeuze daarop af. Maak een grondige analyse en weeg plus –en minpunten tegen elkaar af. Ga voor een duidelijke keuze en wees je bewust van de consequenties! Ongeacht de keuze voor tewerkstelling of vrijwilligerswerk, dient het bestuur zijn verantwoordelijkheid te nemen om de jongeren voldoende te begeleiden vanuit een **procesgerichte aanpak** (ondersteuning, evaluatie en bijsturing). Dat kost tijd ... veel tijd! Zorg ervoor dat een speelpleinverantwoordelijke die tijd ook krijgt.
- Werk verder op het idee van een **stuurgroep**. Dit is zeker een goed begin om te werken aan de betrokkenheid van animatoren en de opstart van een jaarwerking. Ga niet voor nepparticipatie, maar geef de stuurgroep ook effectief een mandaat in handen dat het mogelijk maakt om effectief dingen aan te pakken, te veranderen, ...
- De jeugddienst zou veel **meer tijdens de speelpleinweken** moeten langskomen om praatjes te slaan, zelf mee te spelen, een voorbeeld te zijn, (hoofd)animatoren sneller bij te sturen en te ondersteunen, Het kan een idee zijn om het bureau van de jeugddienst tijdens de zomermaanden te verhuizen naar het speelplein.

Begeleidershouding

Begeleidershouding is de manier waarop je begeleiders omgaan met hun taak, met de kinderen, met spelen en met de collega's.

Verklaringen:

- Een pluim op de hoed van de ganse ploeg animatoren!
Ze gaan op **correcte manier** om met de kinderen. Alles gaat er gemoedelijk aan toe, kinderen voelen zich 'op hun gemak en zijn erg behulpzaam. Het gaat er hier absoluut niet schools aan toe en dat vonden wij alvast top! Je merkt dat de meeste animatoren ervaring hebben in het omgaan met kinderen!

Hetgeen wat ontbreekt is in vele gevallen **een meespeelhouding**; durven meespelen, impulsen geven, de lat hoger leggen, het avontuur opzoeken, wilde ideeën trachten na te streven, zich vuil maken, afwijken van de voorbereiding, ... Enerzijds door een gebrek aan 'speelplein'-kennis, anderzijds 'liever lui dan moe' en ook een beetje uit schrik om geen reactie te krijgen van bovenaf (bv. geen dingen doen waarbij ouders zich bezorgd kunnen maken, ...).

- De manier van straffen en reden waarvoor gestraft werd, vonden we niet altijd terecht. Je kan **kinderen niet bestraffen omdat ze 'spelen'** (bv. met verf naar elkaar beginnen spetsen, kampen bouwen in de bosjes, ...), vaak op momenten dat activiteiten al een tijdje aanmodderen of niet langer interessant zijn. Kinderen zoeken spontaan naar uitdaging en intens speelplezier. Straf niet maar speel mee! Dat maakt het leuker voor iedereen. Het speelplein is volgens ons voor het grootste deel zelf verantwoordelijk voor de conflicten die wij zagen, niet de kinderen!
- We zagen **een goede samenwerking tussen de collega's** die als vrienden met elkaar omgaan. Ze zoeken elkaar op om een babbeltje te slaan. Je merkt wel dat bepaalde animatoren elkaar beter kennen, dan andere ... maar daar is niets mis mee. Het lijkt alsof iedereen er wel bij hoort.

Advies:

- Organiseer **vorming omtrent speel(plein)visie** en moedig animatoren aan om af en toe de zot uit te hangen; tijdens vrijspelmomenten speelimpulsen te geven, tijdens speluitleg en spelbegeleiding zelf enthousiast te zijn, verkleed, schmink, bouw kampen bouwen, graaf zo diep als je kan, maak een groot kunstwerk, zet de buurt op stelten, kortom, **durf voluit spelen!** Wapen je met een onderbouwde speel(plein)visie om in te gaan tegen klachten van ouders in plaats van eraan toe te geven en je speelkansen te beperken. Dit is zeker ook een boodschap naar het gemeentebestuur! **Trek aan dezelfde kar!**
- Op **het strafsysteem** na is de werking alles behalve schools en bemoederend! Integendeel, alles verloopt heel gemoedelijk en spontaan. Houden zo!
- Een deel animatoren gaan vroeger naar huis en dat maakt dat je nooit met het ganse team de afgelopen dag kan evalueren of gezellig napraten. Zelfs de hoofdanimator is in bepaalde gevallen vroeger door, waardoor animatoren achterblijven met niet-bussers. Zijn er andere opties mogelijk waardoor je wel nog **met de hele groep** iets kan plannen 's avonds; samen eten, iets drinken, evalueren, voorbereiden, ...

2.3.3 Organisatorische onderbouw

Beheers- en overlegstructuren

De beheers- en overlegstructuren bepalen in grote mate wie, waar en hoe er beslissingen worden genomen binnen je speelpleinwerking. Ze kaderen de verantwoordelijkheden, taken, beslissingsniveaus en staan in functie van een gesmeerde organisatie (vlot overleg, vlotte communicatie, efficiënte samenwerking, gedragen beslissingen en permanente kwaliteitsbewaking).

Verklaringen:

- Er zijn een heleboel mensen misnoegd over bepaalde beslissingen die genomen worden zonder inspraak of participatie. Vooral het schepencollege is kop van jut. Zowel animatoren, hoofdanimatoren en de speelpleinverantwoordelijken geven aan dat bepaalde zaken boven hun hoofd beslist worden en dit via via moeten vernemen, terwijl zij het mee hun taak vinden om betrokken te worden in bepaalde gevallen. Het lijkt ons dat er **weinig vertrouwen** is en dat beleidsmakers enorm **gevoelig zijn voor klachten van ouders** met direct en indirect een beknutting van het aantal speelkansen tot gevolg. Misschien zit de 'kinderwissel' (22/08/2008) nog te vers in het geheugen.

Voorbeelden;

We stelden concreet vast dat bepaalde taken letterlijk uit mensen hun handen wordt genomen. Een college dat na klachten eigenhandig oordeelt over het ontslag van een hoofdanimator zonder daarbij zijn speelverantwoordelijke daarbij te betrekken en vervolgens ook zelf stappen onderneemt. Of het ontslag terecht is laten we in het midden. We hebben echter wel bedenkingen bij op de wijze waarop het ontslag tot stand komt. We merken dat een deel animatoren door dergelijke acties besluiten ook een punt achter hun engagement te zetten.

Het advies van de jeugddienst omtrent de aanwerving van animatoren en hoofdanimatoren na sollicitaties wordt niet consequent gevolgd door het college van burgemeester en schepenen.

- Uit bevraging bij de verschillende animatoren blijkt er op **het speelplein zelf wel voldoende inspraak en overleg**. Onder leiding van de hoofdanimator worden impulsen gegevens om het speelplein verder te verbeteren en te experimenteren. Animatoren krijgen inspraak bij heel dit verhaal.
- De jeugddienst voorziet aan het einde van de zomer een slotmoment om iedereen te bedanken en tevens een **beknopte evaluatie** van de zomer te maken. Iedereen die interesse heeft kan aansluiten!
- De **stuurgroep** die vorig jaar voor het eerst samenkwam, heeft zich het afgelopen jaar vooral bezig gehouden met het imago en de uitstraling van het speelplein. Zo kwam er een nieuwe naam, nieuwe lay-out, nieuwe truien, ... Bedoeling is om naar de toekomst toe de stuurgroep ook echt te betrekken bij beleidskeuzes.

Advies:

- Er worden zeker stappen ondernomen om animatoren bij het algemeen beheer en beleid van de werking te betrekken. De opstart van een stuurgroep is daarvan een goed voorbeeld. Geef deze stuurgroep **een duidelijk mandaat!** Waarover kunnen zij samen met de jeugddienst zelf beslissen? Hou niet-stuurgroepleden op de hoogte van waarmee de stuurgroep bezig is en zorg voor gedragenheid.
- Leg **het beleid in handen van de animatoren** (en de jeugddienst) zelf en schaad dat vertrouwen niet! Tracht zoveel mogelijk animatoren te engageren om (vrijwillig) achter de schermen te werken aan een beter, leuker, mooier, ... speelplein voor ALLE kinderen. Ten slotte staan zij op het speelplein en kennen zij de kinderen en de werking het best.
- Maak tijd voor **een grondige evaluatievergadering** met de hele groep!
Ga uit van de 5 peilers van het speelpleinbasisschema om het speelplein onder de loep te nemen en evalueer de zaken met een kinderbril op je neus.
- Een **korte evaluatie van een speelpleindag** is een noodzakelijk minimum. Het doet deugd als een animator zijn hart eens kan luchten na een zware dag of gewoon eens kan vertellen hoe leuk het wel was tijdens zijn activiteit zonder schrik voor zijn evaluatie op het einde van de maand. Het zou een vergadering moeten worden waarin iedereen zijn mening kwijt kan.
- Het systeem van jobstudenten bemoeilijkt het **werken met een stuurgroep**. Animatoren die een engagement binnen de stuurgroep overwegen zullen dit mogelijk links laten liggen aangezien ze niet zeker zijn dat ze aangeworven zullen worden.

Werkingsmiddelen

Verklaringen:

- We stelden vast het budget voor koeken op het speelplein halfweg de zomer op was!
Als we de **werkingsmiddelen (4500 euro)** bekijken voor het speelplein in het jeugdbeleidsplan 2008 – 2010 zijn die in vergelijking met andere gelijkaardige speelpleinen en op basis van het aantal inwoners van de gemeente Brecht aan de lage kant. Het grootste deel van het totale budget gaat op aan vergoedingen voor 'personeel', het busvervoer en de huur van de infrastructuur bij OC Clara Fey.

- De gemeente investeert in een **administratief medewerker op het speelplein en een poetshulp**. Ondanks de loonkost die dat met zich meebrengt, vinden we het zinvol om animatoren en hoofdanimatoren op die manier te ontlasten. Hierdoor kunnen zij zich focussen op de kinderen en speel-taak!

Advies

- Zorg voor voldoende werkmiddelen! Ga niet alleen uit van de zomer, maar voorzie zeker ook **een jaarbudget** voor een ontspanningsactiviteit, een bedankingsfeestje, verjaardagskaartjes voor je animatoren, vorming ... Herbekijk de verdeling van de middelen voor het speelplein, zodat er meer ruimte is voor werkmiddelen.
- Ondanks een administratief medewerker blijft er blijkbaar toch nog wat administratie en rekenwerk liggen voor de hoofdanimator. Probeer dat zoveel mogelijk te vermijden en zorg ervoor dat een hoofdanimator zoveel tussen de kinderen en animatoren staat. Maak **goede afspraken** over wie wat doet!
- **Maak het je vooral niet moeilijk!** Haal bij het begin van de zomer voldoende koeken in huis voor de ganse vakantie. En mocht er toevallig een kind toch 2 koeken hebben gekregen ... het zij zij!

Veiligheid

Verklaringen:

- Animatoren zijn zich zeer bewust van bepaalde gevaren, soms terecht, maar soms ook **overbezorgd**. Daardoor ontnemen ze onbewust kinderen heel wat speelkansen.

Voorbeelden;

Scharen enkel door A's te gebruiken, ijzerdraad door A's laten knippen, afbakenlint bij vuur en zwembad, ...

Tijdens de cowboydag werd een vuurtje gestookt. Kinderen werden op een zéér grote afstand gehouden, terwijl vooral oudere jongens met pretogen toekeken. Je zou het afbakenlint op een kleinere afstand kunnen spannen, waardoor het mogelijk is om als kind af en toe een takje bij in het vuur te gooien of met een grote tak in het vuur te porren. Misschien hadden zelfgemaakte pannenkoeken, door de oudste kinderen bereidt, ook wel gesmaakt!

- De **voor -en naopvang** wordt uit veiligheidsredenen georganiseerd in de sportzaal. Makkelijk om het overzicht te behouden, met een beperkt aantal animatoren. Wij vonden het eerder gevaarlijk, dan wel veilig. Go-carts rijden tussen voetballende kinderen. Ballen worden tegen de muziekinstallatie getrapt of kinderen die rustig kleuren of lezen.

Advies:



Behandel kinderen niet als porseleinen wezens. **Elk kind heeft het recht op bulten en blauwe plekken**. Ze kunnen meer dan je denkt en anders moeten ze het maar proberen!

Durf voluit spelen, uiteraard met een verantwoordelijk gevoel in je onderbuik!

Zet je hier ook als **gemeentebestuur volledig achter**, zodat animatoren niet onmiddellijk schrik moeten hebben van sancties of klachten. Stuur bij waar nodig met een portie gezond verstand!

Meer info en tips vind je op www.goegespeeld.be!

2.3.4 Andere vaststellingen en verklaringen

Externe relaties

Verklaringen:

- Er werd het afgelopen jaar heel **veel tijd en energie gestoken in externe relaties, uitstraling en communicatie!**



Zo werd er werk gemaakt van een nieuwe naam en huisstijl. Die ziet er leuk en speels uit, de website voor het speelplein is opgebouwd in een luik voor kinderen en animatoren met alle informatie voor de werking, een verwijzing naar het logo en de folder. Animatoren kregen allemaal een trui en T-shirts met het nieuwe logo. Via een frisse folder werd het programma voor de Paas –en zomervakantie aangekondigd. Ook in andere folders en brochures (cfr. Kinderopvang Brecht) staat het speelplein van Brecht vermeld. De pers werd geregeld gecontacteerd met een aantal leuke reportages en foto's in de krant. Ouders en kinderen worden uitgenodigd om na de zomer naar een filmvertoning te komen kijken! Super!

- **Ouders** werden door de hoofdanimator **goed ontvangen** wanneer kinderen worden gebracht of opgehaald.
- Tijdens een bevraging van ouders door onze observatoren bij het einde van de speelpleindag, bleek dat uren en het systeem van voor –en naopvang **niet duidelijk** waren. Bij het bekijken van verschillende bronnen waar speelpleininformatie te vinden is (website, folder kinderopvang, speelpleinfolder, ...) blijkt effectief dat prijzen en uren niet overeenstemmen. Volgens de brochure van kinderopvang Brecht (editie mei 2010) kost een speelpleindag 2 euro, volgens de website en folder slechts 1,25 euro. Ook de tarieven voor voor –en naopvang zijn verschillend en de speelpleindag loopt volgens de brochure af om 15u30, in de folder 16u. Er staat ook nergens vermeld waar je speelbeurtenkaarten kan kopen, op de jeugddienst of kan het ook op het speelplein?!
- De **weg naar het speelplein** is duidelijk gemaakt door de pijltjes die zijn opgehangen voor het speelplein.
- Wij vonden het ook leuk om te zien dat **schepen van jeugd**, Daan De Veuster, sporadisch een kijkje komt nemen op de werking en op die manier zijn betrokkenheid op de werking uit. Dat is zeker niet in alle gemeenten het geval!

Advies:

- Jullie hebben knap werk geleverd dit jaar en speelplein Brecht op een positieve manier naar buiten gebracht! Blijf **werken aan de herkenbaarheid van je speelplein en animatoren** op verschillende manieren;
 - Een T-shirts en trui van het speelplein is super, maar wij zagen er slechts enkele mee rondlopen!
 - Een andere manier om aan de herkenbaarheid en bereikbaarheid van animatoren te werken is door een bord uit te hangen met alle namen en foto's van de animatoren (en vermelding van hun functie) erop.
 - Vaak weten ouders niet wat een speelpleinwerking inhoudt. Heel wat speelpleinen organiseren daarom aan het begin van de zomervakantie een opendeurdag. Ouders, grootouders, politici, ... worden uitgenodigd om in een ludiek kader een kijkje te komen nemen, eventueel zelf mee te spelen. Een leuke insteek aan het begin van de zomer en een ideale promocampagne om je speelpleinwerking kenbaar te maken.

- Wat met ouders en kinderen die voor een eerste maal naar het speelplein komen. Krijgen deze een rondleiding, worden de afspraken een beetje overlopen, het dagverloop geschetst, ... ?
- Informatie over het speelplein staat zowel op de website (www.jeugdwerkingbrecht.be), in de speelpleinfolder en overkoepelende folders van de gemeente (kinderopvang). Super, maar zorg ervoor dat **informatie over het speelplein correct en volledig** is.
- Als de hoofdanimator een probleem bespreekt met ouders of even weg moet, spreek dan af wie **zijn/haar taak overneemt**. Op die manier worden ouders ten allen tijde goed opgevangen!
- De **wegwijzers naar het speelplein** zijn een goed medium in het straatbeeld om kinderen en ouders te prikkelen. Misschien zijn 2 pijltjes voor de speelpleinlocatie nog onvoldoende en kunnen meer pijlen (verder weg) of een grote spandoek de bekendheid van het speelplein vergroten.

Toegankelijkheid

Verklaringen:

- Er is **gratis busvervoer** voorzien die de kinderen van en naar het speelplein brengt!
De bus doet verschillende haltes aan waardoor alle kinderen de kans krijgen om naar het speelplein te komen.
- De **inkomprijs** voor kinderen bedraagt 1,25 euro voor een ganse dag. Voor een gezin met 2 of meer kinderen zijn er reductietarieven voorzien van 50 cent!
- De **inschrijvingsfiche** voor het speelplein is te downloaden op website. Deze fiche kan worden afgegeven op de jeugddienst of op het speelplein zelf!

Advies:

- **Gratis busvervoer** een is sterk pluspunt!
- Eén van de grootste doelstellingen van het speelpleinwerk is de laagdrempeligheid bewaken en zich proberen te richten naar alle doelgroepen van de maatschappij. Daarom is het leuk om te zien dat speelplein Brecht **reductietarieven** heeft en een toegangsprijs die gemiddeld lager ligt dan in de rest van Vlaanderen. In 2005 bedroeg de gemiddelde inkomprijs, per uur spelen, voor een speelpleinwerking in Vlaanderen 0,50 euro (cfr. Vijfjaarlijkse speelpleinenquête 2005). Tracht de financiële drempel zo laag mogelijk te houden. Hou daarbij ook rekening met uitstappen die jullie maken.
- De procedure om deel te nemen aan het speelplein is relatief **eenvoudig en gebruiksvriendelijk**. Je vult éénmaal per jaar een fiche in die je afgeeft op de jeugddienst of het speelplein. Kinderen komen spelen wanneer ze willen, vooraf inschrijven is niet verplicht! Voor uitstappen is dat wel het geval, maar dat is begrijpelijk! Kinderen hoeven geen geld mee te brengen, maar kunnen betalen met een speelbeurtkaart! Houden zo!
- Bouw jullie speelplein verder uit tot een **écht inclusief speelplein** waar alle kinderen welkom zijn, het aanbod op hun maat wordt afgestemd. Communiceer het ook op die manier aan de buitenwereld.

2.4 Besluit

Op basis van de observaties en de bevraging kunnen we vaststellen dat de meeste kinderen graag naar het speelplein komen, maar zich niet te pletter amuseren. Op alle vlakken is er een gebrek aan speeluitdagingen –en kansen (en vooral bij de oudsten). Zowel binnen de activiteiten per leeftijdsgroep, als bij keuzeactiviteiten en op vrije momenten. Oorzaken daarvan zijn hiaten in het speelsysteem, de beperktheid en beschikbaar van het speelmateriaal, geringe speelimpulsen vanuit de speelruimte en animatoren, onuitgebouwde voorbereidingen die enkel vertrekken van ‘spelletjes’ spelen én onvoldoende speelpleinkennis. We zijn ervan overtuigd dat mits kleine aanpassingen, kinderen op korte termijn een leukere invulling kunnen geven aan hun spel, hun vrije tijd, hun vakantie!

Animatoren zijn daarin de belangrijkste schakel. Een ingesteldheid om zoveel mogelijk kinderen, een zo fijne tijd te bezorgen, die zich op de speelpleinwerking van Brecht concreet vertaalt in een gemoedelijke en zorgende sfeer, vormt de perfecte basis om verder te groeien! Een permanente ondersteuning, evaluatie en begeleiding vanuit het beleid om het allemaal nog speelser aan te pakken, het betrekken van begeleiders bij het speelpleinbeleid tijdens de zomer én het jaar, een duidelijke omschrijving van de verwachtingen en verantwoordelijkheden, speelpleingerichte vorming via cursussen, het creëren van echte speelpleinploeg die het eigenaarschap mee in handen neemt, zijn daarbij onontbeerlijk. Een opdracht waarvoor de juiste motivatie nodig is en een investering qua tijd en energie zullen vergen.

3 Betrokkenheid van de animatoren

3.1 Inleiding

Een animator wordt op het speelplein geprikkeld op het vlak van persoonlijke ontwikkeling en sociale ontwikkeling. Dit onderscheid is gebaseerd op een studie van Nele Van Gils, in opdracht van de VDS. Bij persoonlijke ontwikkeling maken we het onderscheid tussen uitdaging, motivatie, creatieve vrijheid en verantwoordelijkheid. Bij sociale ontwikkeling onderscheiden we vrijheid, interne erkenning, externe erkenning en geborgenheid. Deze opdeling is niet volledig terug te vinden in de visie van VDS. Maar dit wil niet zeggen dat we ze daarom niet goedkeuren. De opdeling is accuraat en geeft een volledige weergave van de betrokkenheid van de animatoren.

Nadat we onze vaststellingen hebben gedaan op basis van de 8 kwaliteitscriteria die je hierboven terugvindt gaan we opnieuw op zoek naar verklaringen. Ook hier baseren we ons op het speelpleinbasisschema. We focussen ons hier op de speelploeg, waarbinnen de taakgerichtheid, ploeggerichtheid en begeleidingshouding aan bod komen.

3.2 Vaststellingen vanuit observaties en bevestigingen

Uitdaging

De animatoren geven aan dat ze zelf activiteiten kunnen invullen op het raamschema en daarbij op zoek gaan naar dingen die nieuw zijn voor kinderen of 'spelletjes' die geliefd zijn. In de praktijk gingen we na op het raamschema of dat ook zo was. Wij stelden vast dat er vooral sport, spel en knutselen op het programma stond, bepaalde dagen niet of voor de helft waren ingevuld en het raamschema niet altijd klopte met wat op dat moment op het speelplein gebeurde. De voorbereiding van deze activiteiten is eerder beperkt en eenzijdig. Door het werken met het raamschema, kan er vooraf nog extra materiaal aangekocht worden wat de uitdaging zeker ten goede komt. Het materiaal in het materiaalkot vinden de meesten echter beperkt en werkt niet stimulerend. Bij sommige animatoren en zeker de hoofdanimator is er ambitie om de lat hoger te leggen!

Motivatie

Er wordt weinig tijd en energie aan het speelplein besteed wordt. Je merkt dat animatoren totaal geen band hebben met het speelplein, niets van henzelf is, stellen niets in vraag ... doen gewoon wat er van hen gevraagd wordt. Uit de bevestiging leiden we af dat animatoren wel graag naar het speelplein komen, maar dat het financiële aspect doorslaggevend is. Gelukkig is dit niet te zien op het speelplein zelf, tijdens de 'uren'! Kinderen worden enthousiast verwelkomd en op het speelplein gaven animatoren ons het gevoel dat ze de kinderen een leuke tijd willen bezorgen. Verschillende animatoren geven aan dat ze als vrijwilliger nog steeds naar het speelplein zouden komen, maar dan een weekje in plaats van 3 weken.

Creatieve vrijheid

Er is veel vrijheid voor(hoofd) animatoren op het speelplein. Ze plannen de activiteiten die zij willen. Animatoren geven aan dat er wel wat dingen kunnen, zolang je maar mooi binnen de lijntjes kleurt. (bv. niet te gevaarlijk, pedagogisch verantwoord, ...). Ze zoeken die grenzen ook niet op en steken buiten de 'uren' liever zo weinig mogelijk tijd in de werking. Hoofdanimatoren krijgen ruimte om te experimenteren met en te sleutelen aan de werking en doen dat ook!

Verantwoordelijkheid

Animatoren hebben een basisverantwoordelijkheid betreft praktische organisatie (voorbereiden, opruimen, materiaal klaarzetten, ...) en activiteiten begeleiden. Ze nemen hun verantwoordelijkheid op, maar de meesten zijn niet geneigd om meer te doen dan nodig is. Als ze kunnen zullen sommigen er zelfs proberen vanonder te muizen (bv. bij de regeling van de voor- en naopvang, opruim, voorbereiding, ...).

De hoofdanimator heeft duidelijk een grotere verantwoordelijkheid: een groot deeladministratie, wekelijkse vergadering trekken, leiden en ondersteunen waar nodig. De rol van hoofdanimator is eerder die van 'speelploeg' motor en minder 'spel' motor! Zoals ook op de speelploegfolder staat beschreven! De verantwoordelijkheid van speelploegmotor wordt sterk opgenomen!!

Vrijheid

Animatoren en hoofdanimatoren hebben veel vrijheid tijdens de speelpleinweken! Ze bepalen zelf hoe hun speelpleinweken eruit zien, wat er gespeeld wordt, wanneer, hoelang, ... Ze kunnen experimenteren en sleutelen aan de werking. De meerderheid maakt geen gebruik van de vrijheid die er is door een gebrek aan betrokkenheid en verbondenheid met de werking.

Tijdens het jaar werd er vanaf dit jaar gesleuteld aan de vrijheid van animatoren. Er werd een stuurgroep opgericht waarin animatoren mee konden nadenken over de werking. Aanvankelijk was dit bijvoorbeeld de huisstijl, maar naar de toekomst zal ook beleid en beheer van de werking op de agenda staan. Nu zijn het nog altijd het gemeentebestuur en jeugddienst die in de loop van het jaar de beslissingen nemen.

Geborgenheid

De animatoren vormen alleen een ploeg tijdens de periode dat ze *op* het speelplein staan. Buiten de speelpleinweken kennen de meesten elkaar niet. Dat neemt niet weg dat de sfeer goed zit! Iedereen die we interviewde gaf aan dat hij of zij graag kwam en dat de sfeer goed zat!

De sfeer op het speelplein is héél gemoedelijk! Er wordt wel wat afgelachen, animatoren zoeken elkaar op ... iedereen voelt zich op zijn gemak! Er wordt veel gebabbeld, maar zelden over elkaar. Formele feedback-momenten komen zelden aan bod en zwaktes worden zelden benoemd, maar even goed is er weinig ruimte voor positieve feedback tussen animatoren.

De meeste animatoren voelen zich niet goed bij de huidige evaluatiemethodiek. Het verslag dat na de zomer in de brievenbus valt, geeft de meeste animatoren een onaangenaam gevoel. Het is weinig persoonlijk en er is geen ruimte voor onmiddellijke feedback of wederwoord.

Interne erkenning

Animatoren worden weinig erkend voor wat ze doen op de speelpleinwerking van Brecht! Het is een vakantiejob en de taken, inzet, die daarbij horen worden eerder als vanzelfsprekend aanzien. Een schouderklopje, een proficiat bij een leuk spel, een babbeltje over het animator-zijn, komt weinig aan bod. Niet vanuit de jeugddienst, minimaal vanuit hoofdanimatoren en ook niet onderling. Ter bedanking wordt er jaarlijks een etentje voorzien, maar daar blijft het bij. Uit onze babbels leiden we af dat de meeste animatoren wel een ongelooflijk respect voor elkaar hebben en maar al te goed weten wie een schouderklopje verdient.

Externe erkenning

Een aantal ouders die we spraken, apprecieerden het werk van de jongeren. De meeste waren gewoon blij met het feit dat het speelplein bestond, zonder meer!

3.3 Verklaringen op basis van het speelpleinbasisschema

Taakgerichtheid

Verklaringen:

- Spelen op het speelplein wordt echt aanzien als **een vakantiejob**, dus als werken. Voor de animatoren én voor het bestuur! Men vertrekt daarbij vanuit een productgerichte benadering in plaats van een procesgerichte aanpak. Er is een gebrek aan intrinsieke motivatie!
- De taken die animatoren krijgen toebedeeld, zijn in hoofdzaak in **functie van spelen en organisatie**. Taken in functie van externe relaties, het beleid en speelpleinploeg worden door animatoren niet opgenomen. De hoofdanimator is de speelpleinmotor en minder speelmotor.
- De meerderheid van de animatoren steken **buiten de speelplein-'uren'** liefst zo weinig mogelijk tijd en energie in het speelplein door een gebrek aan verbondenheid en betrokkenheid op het beleid van de werking.

- De begeleiding mist **speelpleinbasiskennis** en achtergrond omtrent speelpleinwerk om de lat hoger te leggen en ambitie uit te breiden.
- Verwachtingen en verantwoordelijkheden worden te weinig geëxpliceerd. Er wordt algemeen **te weinig formeel gecommuniceerd** tussen animatoren, hoofdanimatoren en de jeugddienst.

Advies:

- Kies als bestuur voor een **procesgerichte aanpak** waarin animatoren worden begeleid, ondersteund en de mogelijkheid krijgen om te leren uit hun fouten. Om de lat telkens opnieuw voor zichzelf een stukje hoger te leggen. Zorg voor structurele inbedding van evaluatiemomenten (met de ploeg én individueel, zowel voor oudere animatoren, als voor nieuwe stagiairs).
- Ga nog meer op zoek naar animatoren die nog niet actief zijn in een jeugdwerking. Zorg voor een **gezonde mengelmoe**s in de groep! Het zijn deze mensen die wel tijd hebben tijdens het jaar en misschien wel mee op de kar willen springen om samen met de jeugddienst aan de slag te gaan.
- Herbekijk de taken op het speelplein en welke door wie moeten worden uitgevoerd. Maak verwachtingen, verantwoordelijkheden en taken duidelijk! **Speel kort op de bal!** Ga als beleidsmakers mee tussen de ploeg staan en zorg voor een evenwichtig (speelplein –en speelmotor) takenpakket voor de hoofdanimator.
- **Organiseer vorming** of tracht jongeren op vorming te krijgen om hun te leren taken beter uit te voeren Bij voorkeur speelpleingerichte vorming. Een sessie tijdens de vormingsdag volstaat niet. De begeleiders moeten inzicht krijgen in wat speelplein is. Neem hen bijvoorbeeld een keertje mee naar een andere werking.
- **Maak ruimte voor evaluatie en feedback.** Werk aan een methodiek waarin je stagiairs, animatoren én hoofdanimatoren kort op de bal kan bijsturen. Vertrek vanuit een procesgerichte aanpak!

Ploegericht

Verklaringen:

- Er is een **gebrek aan verbondenheid** tussen de verschillende actoren, gebrek aan cultuur en aan een jaarwerking in het algemeen! Het is logisch dat de animatoren aangeven in de gesprekken dat ze geen nood hebben aan een uitgebreide jaarwerking. Iedereen heeft immers tijdens het jaar zijn handen vol op de eigen werking. Niemand heeft behoefte om ook nog tijd in het speelplein te steken!

Wat is de meerwaarde om als animator te blijven plakken op het speelplein na de uren?

Waarom zou ik als animator meer tijd steken in deze werking, binnen 3 weken zit mijn job er toch op?

- Animatoren hebben **geen nood aan inspraak** en geen behoefte om mee beleid te voeren. Zij voelen zich immers geen eigenaars van het speelplein, maar louter uitvoerders. Alles gebeurt boven hun hoofden. Ambitie reikt niet verder dan alle kinderen een leuke zomer te bezorgen.
- Er is een **gebrek aan communicatie!** Er zijn geen momenten voorzien om elkaar feedback te geven, proficiat te wensen, te ventileren, de werking te evalueren, stil te staan bij jezelf, ... Er is noch individuele ondersteuning en coaching, noch van de ploeg. Beslissingen tijdens het jaar worden niet teruggekoppeld naar de begeleiding.

Advies:

- Maak **plaats voor ontspanning** om sfeer te creëren, vrijwilligers te soigneren, appreciatie uit te drukken of 'just for fun'. Waarom je het ook doet, de ontspanningsactiviteiten voor en door je speelpleinploeg zijn de kers op de speelpleintaart. Een speelplein is er niet alleen om kinderen een toffe vakantie te bezorgen. Ook begeleiders hebben recht op een leuke vakantie en een onvergetelijke tijd op het speelplein. Goede ontspanningsactiviteiten sluiten nauw aan bij de

cultuur van je werking en de verwachtingen van de ploeg. Ze bevorderen de werking, zorgen voor sfeer, verbondenheid en stimuleren engagement.

- Tracht **een jaarwerking** uit te bouwen en leg het eigenaarschap van de werking deels in handen van de animatoren. Breng ze op geregelde tijdstippen samen voor vorming, voorbereiding, evaluatie, planning, een beleidsweekend, Een speelplein stop je niet in de kast na het einde van de zomervakantie om ze er het jaar nadien terug uit te halen. Werken aan en met je speelpleinploeg is een permanent proces, ook tijdens de winterstop.
- Trek het **statuut van de begeleiders** (of de invulling ervan) in twijfel. De ervaring leert ons dat een jaarwerking opzetten met vrijwilligers een tikkeltje makkelijker is, maar er bestaan ook genoeg voorbeelden van werkingen die een uitgebouwde jaarwerking hebben en tijdens de zomer met jobstudenten werken!
- **Werk aan communicatie op alle vlakken.** Start met (stage)begeleiding van alle animatoren en de ploeg in zijn totaliteit. Voorzie ruimte om te blijven plakken en bedenk methodieken om praten met en over elkaar te bevorderen. Vergeet daarbij ook de omgekeerde weg niet en bedenk ook ruimte waarop animatoren in alle eerlijkheid feedback kunnen geven aan het adres van de hoofdanimator en jeugddienst.

3.4 Besluit

De animatoren kiezen bewust voor het speelplein in de eerste plaats als vakantiejob of om ervaring op te doen, maar beseffen ook heel goed dat het hun taak is om de kinderen een leuke zomer te bezorgen. Ze kunnen best wat ondersteuning en coaching gebruiken om die taak beter uit te voeren, uitdagender te maken, het tikkeltje gemakzucht dat er soms is om te buigen in dynamiek, enthousiasme, durf om te experimenteren. Ga resoluut voor een procesgerichte aanpak ongeacht de keuze qua begeleiderstatuut. Het opzetten van een jaarwerking met voldoende afwisseling tussen inspanning en ontspanning zou de speelpleinploeg dichter bij elkaar brengen, het eigenaarschap vergroten en de verbondenheid met speelpleinwerking Brecht stimuleren. Ongetwijfeld een klus die veel tijd en energie in beslag neemt, maar absoluut de moeite waard!

4 Conclusies

4.1 Sterke punten

- Er zijn goede elementen op het speelplein aanwezig (bakkensysteem, locatie, ...) en er heerst een open sfeer (experiment keuzeactiviteiten) om op korte tijd extra speelkansen te genereren.
- Naar de buitenwereld toe heeft speelplein Brecht dit jaar grote sprongen gemaakt met de opmaak van een nieuwe speelpleinhuisstijl. Speel dit verder uit!
- Ouders en kinderen zijn welkom! Op het speelplein heerst een gemoedelijke, ongedwongen sfeer tussen de kinderen, tussen de begeleiding en de kinderen en ook tussen de begeleiding zelf.
- Opstart van de stuurgroep
- Kwaliteit en kwantiteit van animatoren met een correcte begeleidershouding.
- Grote betrokkenheid vanuit politiek en wil om naar verbetering te streven.
- Komen spelen op speelplein Brecht is relatief eenvoudig!
- Gratis busvervoer voor alle kinderen!

4.2 Werkpunten

- Spelen is meer dan spelletjes spelen! Creëer meer speelkansen voor de kinderen vanuit begeleiding, materiaal en ruimte gedurende de hele dag. Ook tijdens de voor –en naopvang! Vergeet de oudste kinderen niet!
- Speelpleinwerk is een unieke jeugdwerkvorm en niet te vergelijken met het traditionele jeugdwerk zoals iedereen het kent. Een voorwaarde om extra speelkansen te creëren is er voor zorgen dat beleid en animatoren mee zijn met wat speelplein is en wat de mogelijkheden zijn.
- Vertrek vanuit een procesgerichte aanpak bij animatoren met voldoende ruimte om te communiceren, feedback te geven en te ontvangen, evaluatie en ondersteuning voor, tijdens en na de speelpleinweken.
- Leg het eigenaarschap mee in handen van de animatoren! Tijdens de speelpleinweken, maar ook tijdens het jaar! Denk na over hoe de animatoren meer betrokken kunnen worden bij het speelplein (inspraak-, overleg-, ontspanningsmomenten ...). De opstart van jullie stuurgroep is alleszins een goed begin! Vertrouw elkaar!
- Schep duidelijkheid in taken en profielen! Hou rekening met wederzijdse verwachtingen!
-

5 Advies

5.1 Korte termijn

1. Creëer meer speelkansen voor kinderen vanuit begeleiding, materiaal en ruimte gedurende de hele dag, ook tijdens de voor –en naopvang.
2. Maak taken en profielen duidelijk. Voorzie formele en informele momenten om bij te sturen en voldoende ondersteuning bij de uitvoering.
3. Voorzie speelpleingerichte vorming op elk niveau van (hoofd)animator tot speelpleinverantwoordelijken en schepen!
4. Werk door op je speelpleinhuisstijl en de herkenbaarheid van je speelplein en animatoren.
5. Gebruik de uitbouw van jullie stuurgroep om deze elementen te realiseren.
Resultaat op korte termijn is een must!

5.2 Lange termijn

1. Evolueer van een productgericht werken, naar procesgericht werken
2. Sleutel aan een concrete speel(plein)visie voor speelplein Brecht. Waar staan jullie voor en waar mogen kinderen, ouders, animatoren, ... zich aan verwachten.
3. Groei stilaan naar een uitgebreide jaarwerking met een evenwicht tussen inspanning en ontspanning voor je begeleiders.

6 Stappenplan

KORTE TERMIJN

Actie 1: Stuurgroep uitbouwen

Wie daar zeker deel van uitmaakt: speelpleinverantwoordelijke (jeugddienst), hoofdanimatoren en speelpleinanimatoren.

1. Bepaal in overleg wat het mandaat is van deze stuurgroep. Vertrek vanuit wederzijdse en haalbare verwachtingen.
2. Stippel vervolgens een jaarkalender uit die evenwichtig (inspanning en ontspanning) is opgebouwd.

!! Vergeet geen terugkoppelmomenten te voorzien voor het ganse team.

Maak dat beslissingen gedragen zijn!

Nodig op geregelde tijdstippen ook de schepen van jeugd uit op relevante vergaderingen

!! Mik bij aanvang op resultaatgerichte acties!

Actie 2: Creëer meer speelkansen

Stap 1: Speelkansen verhogen

1. Speelkansen verhogen vanuit animatoren
 2. Speelkansen verhogen vanuit materiaal
 3. Speelkansen verhogen vanuit ruimte
1. Speelkansen verhogen vanuit animatoren:
 - stappenplan om werkpunt aan te pakken
 - Stap 1: Voorzie gezamenlijke voorbereidingsmomenten met voldoende begeleiding
Speelpleinverantwoordelijke en HA hebben een belangrijke rol bij de uitwerking!
Hou de vier elementen (VICU) van intens spelen in de gaten!
Denk en speel vanuit een kinderbril!
 - Stap 2: Maak een voorbereidingsfiche die aanzet tot breder denken
Inkleding, manier van aanbreng, speelimpulsen en variaties, ...
 - Stap 3: Evalueer het nieuwe systeem van keuzeactiviteiten en stuur bij.
 - Herbekijk verdeling van de animatoren – ‘vliegende’ animatoren / bak-animatoren
 - Zorg voor een evenwicht tussen ‘game’ en ‘play’!
 - Maak je aanbod visueel!
 - Stap 4: Geef een boost aan de voor –en naopvang!
Verruim het aanbod en beperk de speelruimte niet tot de sporthal.
 - Stap 5: Schaf het straf –en beloningssysteem af.
 2. Speelkansen verhogen vanuit materiaal:
 - stappenplan om werkpunt aan te pakken
 - Stap 1: Investeer in een bredere waaier aan materiaal!
Fantasiemateriaal, echte dingen, groot bouw materiaal, speelgoed, ...
 - Stap 2: Zorg dat materiaal makkelijker beschikbaar is voor kinderen én animatoren
Een materiaalwinkel, een speelkoffer, meer bakken met verschillend speel materiaal dat varieert.
 - Stap 3: Haal de go-carts van stal en bouw (samen met de kinderen) een parcours met

duidelijke afspraken!

3. Speelkansen verhogen vanuit ruimte:

- stappenplan om werkpunt aan te pakken
 - Stap 1: Herbekijk het gebruik van lokalen – kies eventueel voor vaste functielokalen
 - Stap 2: Verdeel het terrein in speelzones – gebruik héél het terrein!
 - Stap 3: Kleed je ruimtes aan met speelimpulsen
 - Stap 4: (Richt het terrein avontuurlijker in)
- Timing: Een eerste aanzet van de stappen 1,2 en 3 zijn haalbaar tegen volgende zomer!
Gebruik de Paasvakantie om te experimenteren en dingen uit te proberen!
Ga aan de slag met de speelsfeermeter!

Voorzie speelpleingerichte vorming voor de hele ploeg (speelimpulsen voorbereiden, over 'game' en 'play', avontuurlijk spelen, ...). In het beste geval voor aanvang van de Paas –en zomervakantie!

- Evaluatie; Koppel op geregelde tijdstippen de beslissingen terug naar de hele ploeg of beter nog probeer hen er op de één of andere manier bij te betrekken!
Evalueer alle stappen en de manier waarop ze tot stand gekomen zijn (= proces) op geregelde tijdstippen.

Actie 2: Maak taken en profielen duidelijk

- Stap 1: Lijst binnen de stuurgroep alle taken op die binnen het speelplein aan de orde zijn.
- Stap 2: Stel profielen op voor elke functie en verdeel de taken
Zorg dat je HA niet alleen speelpleinmotor is, maar ook speelmotor!
Bespreek de rol van de speelpleinverantwoordelijke (JD)
- Stap 3: Maak verwachtingen duidelijk
Concreet is het mogelijk om een animatorenbundel te maken met alle relevante info.
Deze kan bij aanvang van het speelplein overlopen worden.
- Timing: Voorzie een bundel voor animatoren tegen het begin van de zomervakantie
De Paasvakantie is een ideaal moment om voorlopig werk af te toetsen en bij te sturen.
Een animatorenmoment voor de zomer met toelichting is noodzakelijk!
Speel kort op de bal! Zorg dagelijks voor een feedbackmoment en dagevaluatie!
- Evaluatie; Een grondige evaluatie van de taken en bijhorende profielen na de zomer!

Actie 3: Speelpleingerichte vorming op elk niveau

- Stap 1: Vorming voor coördinatoren voor speelpleinverantwoordelijke. (CO²-vorming)
- Stap 2: Vorming voor de stuurgroep omtrent speel(plein)visie.
Het is niet slecht om externe partners te betrekken bij het bijsturen van de speelkansen of om een bezoek te brengen aan andere werkingen om een beeld te krijgen van hun manier van werken
- !! Betrek je schepen van jeugd hierbij. Op die manier zitten beleidsmakers en uitvoerders (A) meteen op dezelfde golflengte.
- Stap 3: Vorming voor (hoofd)animatoren) omtrent speelmogelijkheden en praktische voorbereiding
- !! Als uitstap kan je gaan spelen op een ander speelplein. Leuk en leerrijk.

Actie 4: Werk door op je speelpleinhuisstijl en de herkenbaarheid van je speelplein en animatoren

- Stap 1: Meer T-shirts zodat animatoren continu herkenbaar zijn
- Stap 2: Een bord met foto's en functie van de animatoren aan het onthaal
- Stap 3: Meer pijlen die weg naar het speelplein wijzen!
Maak, samen met de kinderen, grote spandoeken die je ophangt in het dorp.
Steek het speelterrein en de infrastructuur in een speelpleinjasje!

LANGE TERMIJN

Actie 6: Evolveer van productgericht werken naar procesgericht werken!

- Stap 1: Het gemeentebestuur moet vertrouwen hebben in de speelpleinploeg en het eigenaarschap bij de animatoren zelf durven leggen.
- Stap 2: De speelverantwoordelijke moet meer op het speelplein aanwezig kunnen zijn.
Installeer eventueel je bureau voor 2 maanden op het speelplein!
- Stap 3: Werk aan een loopbaan voor animatoren met voldoende (stage)begeleiding voor iedereen.

Actie 7: Sleutel aan een concrete speel(plein)visie voor speelplein Brecht

- Stap 1: Speelplein Brecht heeft nood aan een duidelijk visie voor zichzelf en naar de buitenwereld!

Waar staan jullie voor!?
Ga samen met de stuurgroep aan de slag!
Kies voor avontuurlijk spelen met het recht op butsen en builen, ook voor animatoren!

!! bij opmerkingen en klachten; handel in overleg met jullie visie in het achterhoofd!

Actie 8: Een uitgebreide jaarwerking

- Stap 1: Herbekijk de middelen en ga voor meer werkingsmiddelen die doelen op een Jaarwerking.
- Stap 2: Stel het statuut van de begeleiders kritisch in vraag!
Wat is de meerwaarde?
Vanuit welke visie?

Bijlagen

1. Visie op spelen op het speelplein
2. De Speelsfeermeter
3. Speelpleinbasisschema

Voor handige doe-het-zelvers ontwikkelde de VDS enkele hulpmiddelen. We goten ze voor jou in een overzichtelijk schema op basis van het SpeelpleinBasisschema. Het aanbod van de VDS breidt steeds uit. Informeer dus regelmatig bij je regionale steunpunt naar nieuwe projecten en producten over het onderwerp waar je rond werkt.

Overzicht aanbod VDS dienstverlening	Animator	HoofdAnimator/stuurgroep	Verantwoordelijken/ID	Volledige organisatie	Lokaal bestuur/schepen
Eigen kijk ontwikkelen					
• CO2					
• BreedBeeld					
• Bibliostek					
• Speelplein.net/websitebib					
• Cursus Animator					
• Cursus HoofdAnimator					
• Cursus Verdere Vorming (VV HA,Ei-week)					
• Weekend speelpleinploegen (Smos, STuurBuurKuur)					
• Regionale en landelijke trefdagen					
• Bouwstenen van een kwalitatieve speelpleinwerking					
• Ontvoer je schepen					
Beleid maken binnen je speelpleinwerking					
• Speelpleinwerk in profiel, 5 jaarlijkse speelpleinquête					
• Snelnieuws					
• Co-Piloot: beleid maken met je ploeg					
Speelmogelijkheden					
<i>Vanuit de begeleiding</i>					
• www.speelidee.be					
• DNA 2 101 speelideeën					
• DNA 10 Marva's Playlist Part I					
• DNA 11 It's Showtime					
• DNA 13 Marva's Playlist Part II					
• DNA 17 Comme Chez*** Marva					
• Speelprikkels 3					
<i>Vanuit speelmateriaal</i>					
• MateriaalMagazijn					
• DNA 16 Materiaal Explorer 5.0					
<i>Vanuit buiten- en binnenspeelruimte</i>					
• DNA 8 De ZwerfWerf					
<i>Vanuit het speelsysteem</i>					
• DNA 12 Speelplein op Stelten					
• Co-Piloot: speelser maken van je werking					

Overzicht aanbod VDS dienstverlening	Animator	Hoofdanimator/stuurgroep	Verantwoordelijken/JD	Volledige organisatie	Lokaal bestuur/schepen
<i>Speelmogelijkheden op verplaatsing</i>					
• Spelen op verplaatsing (ANT, VBR, WVJ)					
<i>Speelmogelijkheden voor tieners</i>					
• DNA 3 Are you cool? I'm cool					
<i>Speelmogelijkheden voor kleuters</i>					
• DNA 4 Expeditie Kleuterson					
• Reisbrochure Expeditie Kleuterson					
• Kleuterclash					
• Video Expeditie Kleuterson					
• Co-Piloot: Expeditie Kleuterson					
Speelpleinploeg					
<i>Ondersteuning en coaching</i>					
• Tekst 'Stagediving'					
<i>Vorming, stage en loopbaan</i>					
• Pleinruil (ANT)					
• VDS stageboekje					
<i>Cultuur, sfeer, klimaat en ambiance</i>					
• Co-Piloot: een hechte ploeg					
<i>Inspraak en participatie</i>					
• DNA 9 Prettig Gestuurd					
<i>Ontspanning en jaarwerking</i>					
• Tekst 'Activiteiten met je speelpleinploeg'					
<i>Begeleidershouding</i>					
• DNA 14 Speelplein Fok Joe!					
• Conflict Disc					
• www.kattenkwaad.be					
<i>Verbondenheid</i>					
• DNA 5 Niet voor het geld, wel voor de leute					
Organisatorische onderbouw					
<i>Infrastructuur en voorzieningen</i>					
• DNA 1 Een steentje in de rug					
<i>Wettelijke verplichtingen</i>					
• Infofiches					
Externe relaties					
Toegankelijkheid					
• DNA 7 Buitengewoon Gewoon					
• Taalspeler					
• Blind Date eindrapport					
• Co-Piloot: diverser maken van je werking					
• Handicap infomap (VBR en OVL)					
• Handicap werkmap (OVL)					
• Video 'Zien en dan geloven'					

DE SPEELSFEERMETER

- Op de horizontale as vind je alle uren van je speelpleindag
- Op de verticale as bepaal je de sfeer op je werking
- Maak de grafiek voor je eigen werking
- Probeer de 'dieptepunten' weg te nemen of zo kort mogelijk te laten duren.



